

[לצפייה מיטבית לחצו כאן](#)

זכויות האדם בכנסת

האגודה לזכויות האזרח - לקט כנסת

חמישי, 24.7.2016

העבירו לכם את העדכון השבועי הזה ואתם רוצים להמשיך ולקבלו גם בעתיד? [להרשמה](#)
עדכון מהכנסת גם באנגלית [להרשמה](#)

בסוף חודש יולי תצא הכנסת לפגרת הקיץ, ותשוב לפעילות סדירה במושב החורף החל מיום 30.10.16.

ניזולטר זה כולל דיווח על הדיונים בנושאים שאנו מטפלים בהם שהתקיימו במהלך השבועיים האחרונים או שיתקיימו במהלך השבועיים הבאים, עד תום המושב.

ככל שבמהלך הפגרה יתקיימו דיונים רלבנטיים – נעדכן לגביהם. אחרת נחזור ונעדכן באופן שוטף על פעילותנו בכנסת החל ממושב החורף הבא.

אפליה בתכנון ופגיעה בתושבים המקומיים בנגב

בחינת ההחלטה על הקמת ישובים חדשים בנגב

ועדת הפנים והגנת הסביבה | יום שני 11.7.2016 | דיון

עמדת האגודה (יחד עם במקום – מתכננים למען זכויות תכנון): האזרחים הערבים-בדווים בנגב מופלים באופן ברור ומובהק ביחס לאוכלוסייה היהודית באותו אזור: הם חשופים לאפליה בהקצאת משאבי קרקע, תכנון ודיוור, לאי-הכרה בכפריהם ולמניעת שירותים חיוניים מתושביהם, ולא-הכרה במערכת הקרקעית המסורתית שלהם. זוהי מציאות חיים בלתי נסבלת ובלתי מתקבלת על הדעת.

אם המדינה מבקשת לשים קץ לסכסוך המתמשך בינה ובין הבדווים בנגב ולפתור את מצוקתם של תושבי הכפרים הבלתי מוכרים על בסיס של שוויון אזרחי, יהיה עליה לאמץ פתרון מערכתי כולל, המבוסס על כיבוד זכויות האדם של האוכלוסייה הבדווית: יש להכיר הן בכל 35 הכפרים הלא-מוכרים בנגב במקומם הנוכחי על בסיס אמות המידה התכנוניות האובייקטיביות המקובלות, והן במערכת הקניינית המסורתית של הקהילה הבדווית. על רשויות המדינה לנהוג בשקיפות ולשתף את הציבור הבדווים בפתרונות המוצעים לו, ולהימנע מפתרונות חד-צדדיים ודורסניים או מפתרונות שיש בהם העברה כפויה של אוכלוסייה ממקומה.

הדיון הספציפי שבנדון עסק בכוונה להקים יישובים חדשים רבים בנגב. להתנגדות להקמתם חברו גורמים רבים מהנגב - ראשי הרשויות המקומיות ותושביהן אשר סבורים כי יש להשקיע ביישובים הקיימים, המשועים לאוכלוסיה ולהשקעה כספית, ולא בחדשים שאף ירוקנו אותם מתושביהם החזקים ביותר; ארגוני סביבה שמבקשים כי לא יוקמו כלל יישובים חדשים בארץ אלא יפותחו הקיימים, בהתאם למקובל ברשויות התכנון, וזאת על מנת להימנע מפגיעה בשטחים פתוחים ובערכי טבע; והתושבים הבדוים שמשועים להכרה בעצמם ומבקשים כי יושקע בהכרה ופיתוח יישוביהם, וכן כי לא יבנו יישובים חדשים על מקום מושבם היום. [להרחבה](#)

אפליה במחירי המים

"היטל הרים" - העלאת מחירי המים ליישובים הממוקמים בהרים

ועדת הכספים | יום רביעי 13.7.2016 | דיון

עמדת האגודה: הדיון נסב סביב היטל חדש מלפני כשנה, שאישר השר כחלון, שמטרתו לגבות מכל רשות את ההוצאות שלה בגין שיפור תשתיות המים. ההיטל התקבל ללא דיון ציבורי, באשר אינו זקוק לאישור ועדה בכנסת. בדיון הובהר כי ההיטל קובע עלויות שונות לרשויות שונות לפי מיקומן הגאוגרפי, שכן אספקת מים במקום גבוה יקרה מאספקתו במקום נמוך. האגודה הציגה עמדתה, לפיה אין לקבוע היטל דיפרנציאלי ולהבחין בין הרשויות על פי מיקומן, שכן יש בכך כדי לפגוע ברשויות הפריפריאליות והחלשות. עמדת האגודה היא כי אין להטיל כלל את העלויות מסוג זה על הרשויות, ואם כן – יש לחלק את העלויות של התשתיות באופן שווה על כל הרשויות.

בשנים האחרונות עלו מחירי המים בעשרות אחוזים, והם כוללים בין השאר מע"מ. בנוסף, המדינה שסבסדה בעבר את עלויות המים לצרכנים במאות מליוני ש"ח בשנה, ביטלה לחלוטין סבסוד זה. עמדתנו היא כי יש להוזיל את מחירי המים באופן כללי, להבטיח מים מוזלים במיוחד לאוכלוסיות נזקקות, וכי על המדינה להחזיר את הסבסוד ולסייע לממן את המים ואת התשתיות באופן שלא יפגע בזכות היסוד של צרכני המים לקבל מים לכל צרכיהם במחיר שווה לכל נפש.

חסיון חומר מודיעיני

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 75), התשע"ו-2016 - הכנה לקריאה שנייה ושלישית

ועדת החוקה, חוק ומשפט | יום שני, 18.7.2016 | הכנה לקריאה שנייה-שלישית

עמדת האגודה: השבוע אושרה בוועדת החוקה הצעת החוק שבנדון לקריאה שנייה-שלישית. הצעת החוק קובעת כי ברירת המחל היא שכל חומר מודיעיני יהיה חסוי ולא יועבר לעיונו של הנאשם אף אם הוא רלוונטי להליך, מבלי שיש צורך לבחון באופן פרטני האם החיסיון אכן נדרש כדי למנוע פגיעה באינטרס הציבורי הגלום בהסתרת החומר. הצעת החוק משנה באופן מהותי את מנגנוני האיזונים והבלמים הקיימים כיום בפני הסמכות להטיל חיסיון על חומר חקירה, והיא מבטלת הלכות מוצקות שנקבעו בפסיקה בעניין זה. הצעת החוק אף מבטלת כליל חלק ממנגנוני הביקורת שנועדו להבטיח את מידתיות הפגיעה הטמונה בחיסוי המידע.

האגודה לזכויות האזרח מתנגדת להצעת החוק וסבורה כי היא אינה עומדת במבחן החוקתיות. הצעת החוק תפגע באופן חמור ובלתי מידתי בזכויות יסוד חוקתיות, ובמיוחד בזכותו של נאשם להליך פלילי הוגן, ותגביר את הסכנה לעיוותי דין ולהרשעות שווא. [להרחבה](#)

אפליית סטודנטים ערבים

1. כוונת משרד החינוך להפלות בתקצוב הסטודנטים הערבים במכללות החינוך; 2. החלטת משרד החינוך להפחית בתקצוב סטודנטים ערבים; 3. החלטת משרד החינוך להפחית בתקצוב סטודנטים ערבים; 4.

החלטת משרד החינוך להפחית בתקצוב סטודנטים ערבים

ועדת החינוך, התרבות והספורט | יום שלישי, 18.7.2016 | דיון

עמדת האגודה: האגודה דורשת משר החינוך לפעול לאלתר לביטול שיטת התקצוב החדשה לסטודנטים במכללות לחינוך שתחל בשנת הלימודים הקרובה, ושקובעת תקציב שונה לסטודנט על בסיס שייכותו הלאומית ותקציב נמוך משמעותית לסטודנטים הערבים באותן מכללות. שיטת התקצוב האמורה מפלה לרעה סטודנטים וסטודנטיות ערבים במכללות לחינוך ופוגעת פגיעה קשה בזכויות רבות של הסטודנטים הערבים, ובראשן הזכות להשכלה גבוהה ולתעסוקה, הזכות לשוויון ולנגישות שווה למוסדות חינוך והזכות לכבוד. [להרחבה](#)

תרופות מאריכות חיים

1. הכנסת תרופות מצילות חיים לשב"; 2. שחיקה תקציבית חמורה והתעלמות ממרכיב ההזדקנות בתקצוב קופות החולים; 3. הקפאת תקציב סל התרופות עד שנת 2019; 4. דיווח שר הבריאות יעקב ליצמן לוועדה

ועדת העבודה, הרווחה והבריאות | יום שלישי, 19.7.2016 | דיון

עמדת האגודה (יחד עם רופאים לזכויות אדם ומרכז אדווה): אנו מזדהים באופן מלא עם הדאגה לבריאות אזרחי ישראל ועם הצורך להבטיח לציבור את הטיפול הרפואי המיטבי. יחד עם זאת אנו מתנגדים נחרצות להצעה להחזיר את התרופות מצילות החיים לביטוחים המשלימים (שב"נ) בשל שורה ארוכה של טעמים, ובראשם בשל הפגיעה בשוויון והגדלת הפערים, שכן ל-20% מהאוכלוסייה אין ביטוחים משלימים. טעמים נוספים הם העובדה שתרופות אונקולוגיות הנכללות בסל פטורות מהשתתפות עצמית, הצפי לייקור מתמיד של הפרמיות בעקבות הכנסת התרופות לביטוחים המשלימים, קידום אינטרסים מסחריים על פני בריאותיים ועוד.

תחת זאת אנו קוראים לוועדה: לחזור ולקדם עדכון אוטומטי וקבוע של סל התרופות, לפיו תקציב התרופות והטכנולוגיות החדשות יגדל בכל שנה באופן קבוע ואוטומטי ב-2%; להטמיע את הביטוחים הפרטיים (השב"ן) בסל הציבורי תוך הפיכת הפרמיה למס פרוגרסיבי; להחיל פיקוח והגבלה על הביטוח המסחרי, גם בתחום התרופות. כל אלה יאפשרו לעצור את הכרסום המתמשך בסל התרופות ואת הפגיעה במערכת הבריאות ולהחזיר לה את אופייה הציבורי והשוויוני. אנו קוראים לחברות ולחברי הכנסת לא להסתפק בפתרון ביניים, שיקפח חלק גדול מהאוכלוסייה, אלא להיאבק על הפתרון המלא והנכון שייטיב עם כולם.

לקראת הדיון שלחנו לוועדה [נייר עמדה חדש](#) שמציג נתונים לגבי האוכלוסייה חסרת השב"נים ודן בבעיות שיעור הסדר זה, תוך הצעת ההסדר החלופי האמור. אנו מקווים, כי ההסכם החשוב של שר הבריאות והאוצר שפורסם השבוע, להגדלת סל התרופות באופן משמעותי למשך חמש שנים, ישים סוף ליוזמה זאת, ואף יוביל בסופו של דבר לעדכון קבוע ומוסדר של הסל. [להרחבה](#) | נייר עמדה של הארגונים העוסק בהצעה כוללת לחיזוק הרפואה הציבורית - "[בלי הבדל בין עשיר לעני](#)"

הדחת חברי כנסת ע"י חברי כנסת אחרים

1. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון מס' 45). (השעיית חבר הכנסת שהתקיים בו האמור בסעיף 7א); 2.

הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 44). (השעיית חבר הכנסת שהתקיים בו האמור בסעיף 7א לחוק-יסוד:

הכנסת), התשע"ו-2016

מליאת הכנסת | יום שלישי 19.7.2016 | הצבעה בקריאה שנייה-שלישית

עמדת האגודה: ביום שלישי האחרון אישרה הכנסת בקריאה שנייה-שלישית את חוק הדחת חברי כנסת. בנוסח הסופי של הצעת החוק נקבע, כי 70 ח"כים מכהנים, מתוכם 10 ח"כים החברים בקואליציה, יוכלו לפתוח בהליך הדחה של ח"כ אחר, במקרה וזה מעודד טרור או הסתה לאלימות, דבר שיקבע ע"י ועדת הכנסת. הכנסת תוכל בהתאם לוועדת הכנסת להחליט ברוב של 90 ח"כים להדיח את הח"כ. נקבע עוד שהחוק לא יחול בתקופת בחירות, וכי ח"כ יוכל לערער לבית המשפט העליון על החלטת הכנסת (להבדיל מההליך הקיים טרם בחירות, שבו בית המשפט העליון הוא המחליט אם רשימה או מועמד יפסלו).

האגודה התנגדה ליוזמה לעגן בחוק סמכויות להשעיית חברי כנסת בידי גורמים פוליטיים. מתן הסמכות לחברי הכנסת להשעות חברי כנסת אחרים תפגע במגוון הדעות מימין ומשמאל, ויש בה פוטנציאל להדרת קבוצות שלמות מבחינת האפשרות להצגת השקפת עולמן ומבחינת השתתפותן בהליך הדמוקרטי. העובדה שהצעת החוק מציעה להכניס במקום חברי הכנסת המושעים את הבאים בתור אחריהם ברשימות לכנסת אינה פתרון לבעיה, כיוון שהזכות לבחור כוללת את האפשרות לבחור את הנציגים הספציפיים של הרשימות לכנסת. הדחת חברי כנסת על ידי גורמים פוליטיים תגרום לכך שמהחיים הפוליטיים יוצאו יריבים בדרך בלתי לגיטימית. מדובר במקרה ברור של עריצות הרוב, כאשר הרוב הפוליטי מנצל לרעה את כוחו נגד מיעוט פוליטי זה או אחר.

יש לקחת בחשבון בהקשר זה, שבמדינה שבה יש מיעוט פוליטי ערבי קבוע וכן שסעים רבים, משמעות הדבר שיש סיכון שקבוצות שלמות באוכלוסייה יודרו מהמערכת הפוליטית דרך קבע ולא יהיו מיוצגות. האגודה קראה לחברי הכנסת להגן על הדמוקרטיה הישראלית ולהגן על אחת הזכויות הבסיסיות ביותר של הפרט בישראל – הזכות לבחור ולהיבחר ולזכות על ידי כך לייצוג פוליטי, גם נוכח מחלוקות אידיאולוגיות והשקפות עולם שונות. [להרחבה](#)

החמרת ענישה פלילית לנוער

1. הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (דרכי ענישה – הוראת שעה). התשע"ו-2016 – הכנה

לקריאה שנייה ושלישית; 2. הצעת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול). (תיקון – קטין שביצע מעשה

טרור) התשע"ו-2015 – הכנה לקריאה ראשונה

ועדת החוקה, חוק ומשפט | יום שני 25.7.2016 | הכנה לקריאה שנייה-שלישית

עמדת האגודה: תיקון החקיקה המרכזי המוצע בהצעת החוק מבקש לאפשר לבתי המשפט להורות על רכיב מאסר בעונש לקטינים שנגזר דינם בטרם הגיעם לגיל 14 בעבירות רצח, ניסיון לרצח והריגה. רכיב המאסר בעונש ירוצה לפי שיקול דעת בית המשפט, והחל מגיל 14.

אנו מתנגדים לתיקון זה. ההוראות הקבועות כיום בחוק הנוער משקפות את עקרונות העל שבטובת הילד, מבוססות על האמנה הבינלאומית לזכויות הילד ומותאמות לערכי הדמוקרטיה וערכי המשפט הפלילי. קידומה של הצעת החוק תביא לחריגה קיצונית מערכים אלה. תחת קידום החוק, אנו סבורים כי יש לקדם ולהרחיב את מגוון הפתרונות הטיפוליים, החינוכיים והשיקומיים הקיימים בישראל ובפרט בירושלים המזרחית, אשר למרבה הצער בעקבות אישומו של אחד מן הקטינים בה הצעה זו מקודמת. [להרחבה](#)

תעודות זהות ביומטריות

1. מחדל בזבז כספי ציבור על פרויקט תעודות הזהות הביומטריות; 2. מחדל תעודות הזהות הביומטריות

שיעלה לנו 100 מיליון שקלים; 3. מחדל תעודות הזהות הביומטריות

ועדת הפנים והגנת הסביבה | יום שני, 1.8.2016 | דיון

עמדת האגודה: מאגר המידע הביומטרי הוא מאגר ממוחשב שבו ייאספו וירוכזו נתוני טביעות אצבע ותווי פנים של כל האזרחים בישראל, כחלק מתהליך הנפקת תעודות זהות חדשות ו"חכמות". האגודה פועלת בנושא המאגר הביומטרי עוד משלב התכניות להפעלתו והקמתו, ואף [עתרה לבג"ץ](#) בדרישה כי יבוטל. בעתירה נטען כי הקמת המאגר תהווה פגיעה חמורה בפרטיות ובביטחון הציבור ודליפתו תגרום לנזק בלתי הפיך. האגודה לא הביעה התנגדות להנפקת תעודות "חכמות", ואף תעודות ביומטריות, אשר אותן ניתן להנפיק ללא קשר לקיומו של מאגר. בדיון בעתירה מתחו השופטים נאור, מלצר ועמית ביקורת חריפה על היערכות המדינה לפיילוט.

השבוע מתחילה המדינה בהפעלת הפיילוט למשך שנתיים, שבסופן יוחלט אם להמשיך ולהחזיק במאגר או לבטלו. לעמדת האגודה מדובר במשאב מידע רגיש ומסוכן, שאין דומה לו במדינות דמוקרטיות. אגירת מידע אישי על האזרחים והיכולת לעקוב אחר כל אזרח/ית, הרבה מעבר לצורך, מאפיינת משטרים ריכוזיים וטוטליטריים שמעוניינים להגדיל את שליטתם על האזרחים. המאגר מהווה פגיעה בזכות לכבוד ובזכות לפרטיות: באיסוף פרטים ביומטריים – טביעות אצבע, תווי פנים – המדינה מתייחסת אל כל אזרח כחשוד כל עוד לא הוכחה חפותו. בכך נפגעות שתיים מהזכויות הבסיסיות של אזרח במדינה דמוקרטית – הזכות לכבוד והזכות לפרטיות.

נוסף על כך, קיים חשש ממשי לדליפת המידע, שעלול להגיע לגורמים מסחריים, פליליים או עוינים: אין מערכת ממוחשבת שאי אפשר לפרוץ. ככל שמאגר מידע רגיש יותר כך הוא מושך יותר אנשים המעוניינים לפרוץ אותו. מרשם האוכלוסין של משרד הפנים כבר דלף לאינטרנט ולחברות מסחריות. מאגרי מידע רגישים בכל העולם נפרצו לבסוף. קיים גם חשש לשימוש לרעה בנתונים: מרגע שמאגר מידע כלשהו קיים, קיימת גם האפשרות שגורמים שלטוניים יעשו שימוש מעבר למטרות שהוגדרו בחוק. [עוד על המאגר הביומטרי באתר האגודה](#)

תרמו לנו

הצטרפו אלינו